गुराँस गाउँपालिकाको परिचय

दैलेख जिल्लाको पर्यटकीय स्थलको रुपमा रहेको गुराँस गाउँपालिका, कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेतबाट २५ कि.मि.को दुरीमा रहेको छ ।

साविकका वराह, सेरी, खड्कवाड, गोगनपानी, पिलाडि, लालिकाँडा गा.वि.स.हरुलाई जोडेर हालको गुराँस गाउँपालिकाको निर्माण गरिएको हो । झट्ट हेर्दा नेपालको नक्शा जस्तो देखिने गुराँस गाउँपालिका समुन्द्री सतहबाट सबैभन्दा कम ५४४ मिटरमा रहेको वडा नं. २ स्थित तल्लो डुङ्गेश्वर प्रसिद्ध कर्णाली नदीको किनारमा कर्णाली राजमार्गमा अवस्थित छ । भने सवैभन्दा बढी उचाई रहेको वडा नं.७ स्थित मालिका कोप्ची जाजरकोट जिल्लाको सिमानामा रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को अनुसार गुराँस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २१,१८९ रहेको छ, जसमध्य कुल जनसंख्याको ५१ % महिला छन् भने ४९ % पुरूष रहेका छन् । करिब १६४.७९ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल रहेको गुराँस गाउँपालिका व्यवसायीक आलु तथा तरकारी उत्पादन र पर्यटनको कारणले प्रख्यात रहेको छ । यस गाउँपालिकामा गुराँस फुलको मनमोहक दृष्य र चिसो हावापानीका साथै व्यवसायीक र मनोरञ्जनको उदेश्यले वर्षेनी हजारौ आन्तरिक र बाहेक पर्यटनहरु आउने गर्दछन् । गुराँस गाउँपालिकामा संचालित सबैजसो होटेलहरु लोकल कुखुरा कर्णाली तथा लोहोरे खोलाको माछा र स्थानीय खानेकुराको कारणले भरिभराउ हुने गरेको पाईन्छ ।

यहाँको बार्षिक औषत तापक्रम २५ डिग्री सेल्सीयस देखि ३५ डिग्री सेल्सीयस सम्म रहेको छ । कर्णाली प्रदेशको राजधानीबाट प्रदेशका अन्य पहाडी र हिमाली जिल्लाहरुमा जानको लागि मुलद्धारको रुपमा रहेको गुराँस गाउँपालिका कृषि, पशुपंक्षि, वन, जडीबुटी, पर्यटन तथा साना अन्य उद्योगहरुको लागि उपयुक्त स्थान रहेको छ । नेपालको आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा कृषि, पशुपंक्षी तथा अन्य घरेलु तथा साना उद्योग व्यवसायकको अग्रणी भूमिका रहेको छ । औधोगिककरणको गति मन्द रहेकोले यहाको कृषि तथा पशु व्यवसाय नै आर्थिक विकासको मूख्य आधार क्षेत्र हो । यस गाउँपालिकामा कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसायमा (९२.३३) प्रतिशत अत्यधिक जनसंख्या संलग्न रहेको छ । पढेलेखेका विपन्न र साधारण लेखपढ गर्ने व्यक्तिले पनि सहज रुपमा कृषि, पशुपंक्षी तथा अन्य साना उद्योग व्यवसाय अगाल्न सक्ने भएकोले यो व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न जरुरी छ । हाल रहेको मिश्रित व्यवसायीक प्रणालीले कृषि,पशुपंक्षी, वन, जडिबुटी पर्यटन तथा साना व्यवसायको विकास र विस्तार हुन नसकेको अवस्था छ ।

गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ को संक्षिप्त परिचयः

राज्यको पुनःसंरचनासँगै दैलेख गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ साविकको लालिकाँडा गाउँविकास समितिको साविकका ५ वटा वडा मिलाएर बनाइएको हो । दक्षिणी पश्चिममा गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ८ उत्तरी पश्चिममा डुङ्गेश्वर गाउँपालिका र पुर्वमा जाजरकोटसँग सिमाना जोडिएको छ । क्षेत्री समुदायको बाहुल्यता रहेको यो वडामा जनजाती र दलित समुदायको समेत बसोबास रहेको वडा नम्बर ७ का नागरिकको मुख्य पेशा कृषि हो । यो वडामा विभिन्न पर्यटकीय क्षेत्रहरु पनि रहेका छन् । विशेषगरी वुरुसे लेक, विभिन्न गुफाहरु र लात्तेको झरना तथा मालिका मन्दिर लगायतका अन्य

रमणिय ठाउँहरु पनि रहेका छन् । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को अनुसार वडा न ७ को जनसंख्या १९०१ रहेको छ । जसमा पुरूष ९ सय ६५ र महिला ९ सय ३६ जना रहेका छन् ।

सार्बजनिक सुनुवाई........

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार राज्यको पुर्न संरचनाभई तीन तहको सरकारको अवधारणाबाट स्थानीय सरकार गठन भएका छन् । जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरुले सरकार सञ्चालन गरि रहेका छन् । तीनतहको सरकारले सञ्चालनको दायित्व अनुसार आ-आफ्नो ऐन, कानुन बनाउने र अधिकारको उपयोग गर्ने कार्यको थालनी भएको छ । संघीय सरकार, प्रदेश सरकारर स्थानीय सरकारको ऐन कानून बमोजिम सरकार सञ्चालनको प्रकृया थालनी भएपछि स्थानीय सरकारले पनि सोही अनुरुप अभ्यास गर्दै आएका छन् । जसअनुसार विगतका संरचनाहरुमा रहेका शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला तथा बालबालिका, कृषि, पशु विकास लगायतका स्थानीय सरकार मातहत हस्तान्तरण भई सकेको अवस्था छ । विभिन्न विषयगत इकाइहरुमा रहेका सेवा प्रवाह आर्थिक विकास अन्तर्गत कृषि, विकास, पशु विकास, पर्यटन विकास, उद्यम विकास, सामाजिक विकास अन्तर्गत शिक्षा, स्वास्थ्य, लैगिंक समानता, सामाजिक समावेशीकरण, महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाती, दलित, अपाङ्ग, पिछडा वर्ग, जेष्ठ नागरिक, खेलकुद, खानेपानी सरसफाई सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रतर्फ प्रशासकीय र वित्तिय सुशासन गरिबी निवारण, रोजगारी, वन वातावरण, विपद् व्यवस्थापन, लगायतका क्षेत्रमा नागरिकताको संग्लनता बढाउनतर्फ स्थानीय सरकार लागेका छन् ।

स्थानीय तहको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र लाभको हकमा समुदायको सहज पहुँच हुने अवस्था सिर्जना भएको छ । विकेन्द्रिकरणको अवधारणा अनुसार विकासका प्रयासलाई स्थानीय स्तरबाट नै सुरु गर्न सरकारले विभिन्न नीति नियमहरु लागू गर्दै आएको छ । तिनै ऐन, नीति, नियम तथा कार्यक्रमहरुले स्थानीय तहको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सुदृढीकरण गर्दै अगाडि बढाई रहेका छन् ।

कुनै पनि कार्यालयको कामलाई सुशासन, पारदर्शीता, जवाफदेहिता, रजन सभागीता र विधिको साशन स्थापनाको लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम गर्ने चलन रहेको छ । जनताको आवाज तथा जन गुनासोहरुको प्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित संघ संस्था तथा कार्यालयका प्रतिनिधिहरुले जवाफ दिने कार्यक्रमलाई सार्वजनिक सुनुवाई भनिन्छ । यो कार्यक्रम जनताप्रतिको जवाफदेहीता, उत्तरदायित्व, र विकाससँग सम्बन्धित रहन्छ ।

गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ को सार्बजनिक सुनुवाई :

वडा कार्यालयबाट प्रवाह भइरहेको सेवा, विकास निर्माण, बजेट, भौतिक पूर्वाधार निर्माण, सामाजिक विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाई लगायतका विविध विषयमा जनतालाई सुशासनको प्रत्याभूति दिनु र आम जनमानसमा स्थानीय सरकारलाई सफल एवं सबल संस्थाको रुपमा स्थापित गर्नका लागि सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन गर्न सार्वजनिक सुनुवाई कार्यविधि २०६७ अनुसार सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने गरी व्यवस्था मिलाइएको छ । त्यही व्यवस्थाअनुसार आर्थिक बर्ष २०८१/०८२ को बर्षभर सञ्चालन गरिएका योजना आयोजना तथा सम्पादन गरेका समग्रमा कार्यहरुको गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ को सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम गरिएको हो ।

स्थानीय तहमा सुशासन वा सामाजिक जवाफदेहिता प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न औजारहरुको अभ्यास गर्न र उपभोक्ता समितिबाट सम्पन्न विभिन्न योजनालाई पारदर्शी बनाउने अभ्यासका लागि विभिन्न नीति, निर्देशिका, कार्यविधि तयार गरि सोही आधारमा स्थानीय तह सो सँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक इकाईहरु र निकायबाट प्रवाह हुने सेवामा प्रभावकारी बनाउदै लैजान आवश्यक रहेको छ ।

यस सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सहजिकरण स्टार इन्नोभेसन एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रालिले गरेको हो ।

सार्बजनिक सुनुवाईको उद्देश्यः

सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुको मुख्य उद्देश्य चालू आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को एक बर्षमा गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ कार्यालयबाट भएका सेवा तथा सम्पादन गरिएका कार्यक्रहरुको बारेमा आम नागरिकको बुझाई र प्रतिक्रिया लिने तथा जनताको गुनासो सम्बोधन गर्नु मुख्य उद्देश्य हो । यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु तपशिल अनुसार रहेका छन् ।

- वडाको सेवा प्रवाहमा पारदर्शीता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व कायम गर्न ।
- विकास निर्माणबारे सरोकारवालाहरुको धारणा, जिज्ञासा, विचार र सुझावलाई सम्बोधन गर्न ।
- स्थानीय सरकार र नागरिकहरुका बीचमा दोहोरो सम्बाद स्थापित गर्न ।
- विकास निर्माण प्रक्रियामा रचनात्मक प्रतिनिधित्व गराई पारदर्शिताको माध्यमद्वारा सेवाप्रवाहलाई गुणस्तरीय बनाउन ।
- नागरिकबाट प्राप्त सुझावलाई ग्रहण गर्न तथा सरकारलाई जिम्मेवार बनाउन ।

सार्बजनिक सुनुवाईको विवरण

सहजिकरण गर्ने संस्थाः स्टार इन्नोभेसन एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रालि

सार्बजनिक कार्यक्रम संचालन भएको मितिः २०८२ असार महिनाको ५ गते

सार्बजनिक सुनुवाई भएको स्थानः गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ कार्यालय झुज दैलेख ।

सार्बजनिक सुनुवाई भएको समयः १ बजेदेखि ३ बजेसम्म

कार्यक्रममा सहभागी संख्याः ४० जना

कार्यक्रमको प्रमुख जवाफदेही वक्ताः

- वडा अध्यक्षः नन्द बहादुर विसी
- वडा सचिवः झम्पन आचार्य
- वडा प्राविधिकः विशाल विक

सहायक जवाफदेही वक्ताः

- सम्झना कुमारी बुढा (वडा महिला सदस्य)
- मन्दिरा कामी (वडा दलित महिला सदस्य)
- प्रेम बहादुर बुढा (वडा सदस्य)
- लाल बहादुर विसी (प्रधानाध्यापक लक्ष्मी आवी झुज)
- मनमायाँ गुरुङ्ग (लालिकाँडा स्वास्थ्य चौकी इन्चार्ज)
- अर्जुन विक (लालिकाँडा प्रहरी चौकी हवलदार)

सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा पेश भएका प्रतिवेदनहरुः

गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ को आर्थिक बर्ष २०८१/८२ को बार्षिक सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा तपशिलका प्रतिवेदनहरु प्रस्तुत गरिएको थियो ।

- वडाको नीतिगत सुधार सम्बन्धि जानकारीः वडा अध्यक्ष नन्द बहादुर विसी
- चालू आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वडाबाट प्रवाह भएका सेवाहरुको बारेमा प्रतिवेदनः वडा सचिवः झम्पन आचार्य
- योजना कार्यान्वयन सम्बन्धि जानकारीः प्राविधिक विशाल विक
- नागरिक सर्वेक्षण प्रतिवेदनः सहजकर्ता टेकराज केसी
- आचारसहिंता प्रस्तुतः सहजकर्ता टेकराज केसी

सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा भएको उपस्थिति

२०८१/८२ को एक बर्षमा सम्पादन गरिएका विकास निर्माण कार्य, सेवा प्रवाहबारेमा सार्वजनिक सुनुवाई गरियो । सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा विभिन्न वस्तीका स्थानीय, राजनीतिक दल, टोल विकास समिति, योजना उपभोक्ता समिति, सामुदायिक संस्था, विद्यालय, आमा समूह, शिक्षक, बुद्धिजीवि, पत्रकार लगायतको सहभागिता रहेको थियो ।

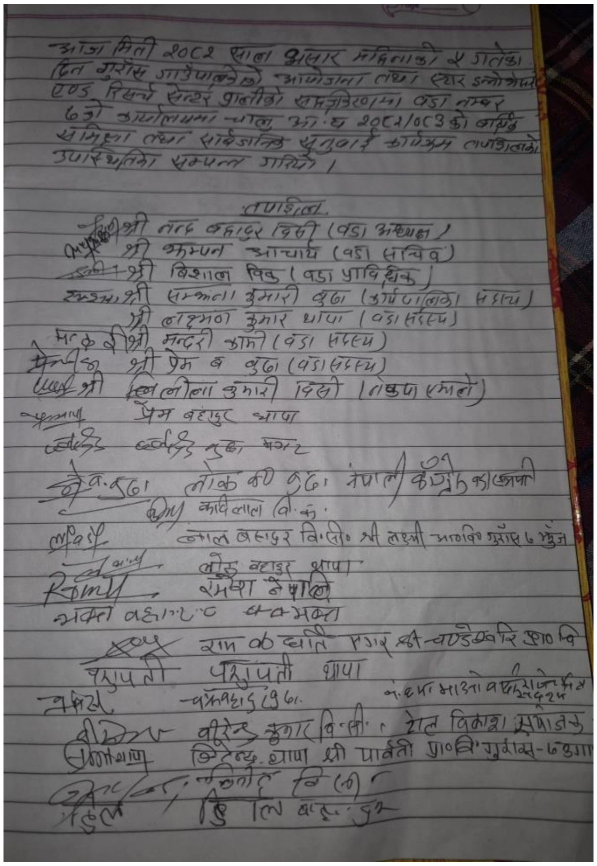

आज मिती २०८२ साल असार महिनाको ५ गतेका दिन गुरौंस गाउँपालिकाको आयोजना तथा स्टार स्नोमेन एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रालीको समन्वयमा वडा नम्बर ६ को कार्यालयमा चालु आ.व २०८१/०८२ को वार्षिक समिक्षा तथा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम तपसिलको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो।

तपसिल

श्री नरेन्द्र बहादुर विष्ट (वडा अध्यक्ष)
श्री कृष्ण आचार्य (वडा सचिव)
श्री विशाल विक (वडा प्राविधिक)
श्री सम्झना कुमारी बुढा (कार्यपालिका सदस्य)
श्री लक्ष्मण कुमार थापा (वडा सदस्य)
श्री मन्दरी कामी (वडा सदस्य)
श्री प्रेम ब बुढा (वडा सदस्य)
श्री शिवलीला कुमारी विष्ट (लेखापाल)
प्रेम बहादुर थापा
लोक ब बुढा मगर
लोक ब बुढा नेपाली काँग्रेस काजपा
कालिलाल वि.क.
लाल बहादुर वि.सी. श्री लक्ष्मी आ.वि गुरौंस ६ मुंज
चोखु बहादुर थापा
रमेश नेपाली
भक्त बहादुर भण्डारी
राम ब घर्ति मगर श्री-चण्डेश्वरि प्रा.वि
पशुपती थापा
बम बहादुर बुढा
विरेन्द्र कुमार वि.सी. रोल विकास समाज
भिमेन्द्र थापा श्री पार्वती प्रा.वि गुरौंस-६
कपिलदेव वि.सी.
डिल बहादुर बुढा

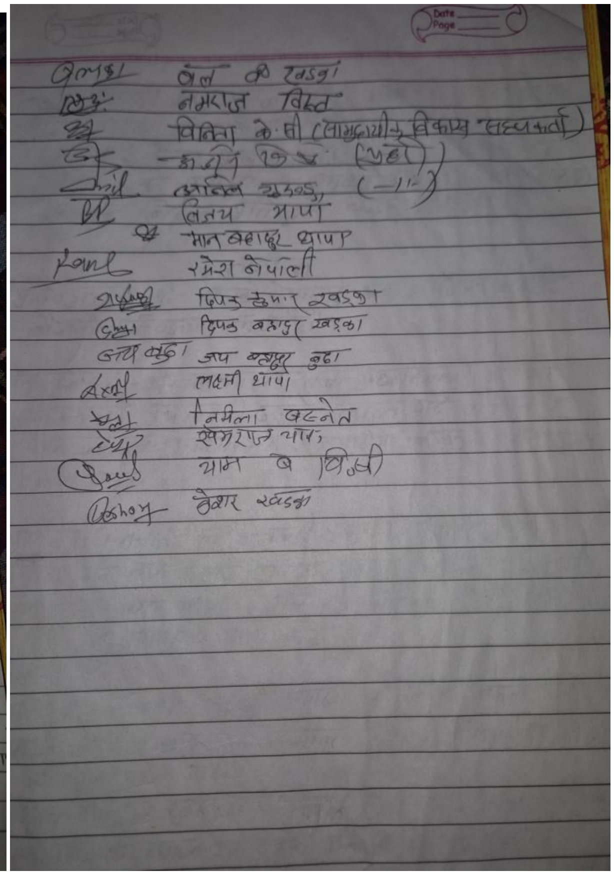

बल ब खड्का
नमराज विष्ट
विनिता के.सी (सामुदायीक विकास सहजकर्ता)
अनुप (प्रेस)
अनिल खड्का (— " —)
विजय थापा
मान बहादुर थापा
रमेश नेपाली
दिपक कुमार खड्का
दिपक बहादुर खड्का
जय बहादुर बुढा
लक्ष्मी थापा
निर्मला बस्नेत
खेमराज थापा
राम ब वि.सी
केशर खड्का

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमका विषयहरु :

- शिक्षा
- स्वास्थ्य
- खानेपानी तथा सरसफाई
- रोजगार
- कृषि पशु
- भौतिक पूर्वाधार
- सुशासन विकास निर्माण
- सेवा प्रवाह स्थिति विवरण

गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ को आर्थिक बर्ष २०८१/०८२ को बार्षिक समिक्षा तथा सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उठेका प्रश्न, जिज्ञासा, सुझाव तथा जवाफ

क्र.स	प्रश्कर्ताको नाम ठेगाना	प्रश्नकर्ताको प्रश्न, जिज्ञासा, सुझाव	जवाफदेही वक्ताको जवाफ
१	लोक बहादुर विसी (नेका वडा पार्टी सभापति गुराँस ७)	पोषण सम्बन्धिको कार्यक्रम वडामा लागु त भएको छ। एक हजार दिने आमालाई पोषण खानेकुरा ल्याउने भनेर त्यसको ठेक्का एकजना ठेकेदारलाई दिइएको छ। यो सरासर गलत छ। तरकारीको बिऊमा घोटला भएको छ। यसमा को जिम्मेवार हुने ?	**नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** पोषण कार्यक्रम अन्तरगत तरकारीको बिऊ खरिदको लागि वडाले पालिकाले कसैले पनि ठेकेदारलाई ठेक्का दिएको होइन। यसमा गुराँस गाउँपालिका र एभरेष्ट क्लवको साझेदारीमा कार्यक्रम गरिएको हो। त्यही साझेदारी कार्यक्रम अन्तरगत तरकारीको बिऊ खरिद गर्नको लागि कृषि फर्महरुलाई सुचना आव्हान गरियो। तर त्यसमा एकजनाको मात्रै आवेदन परेपछि उहालाई नै पालिकाले जिम्मा दिएको हो। यसलाई ठेकेदार भन्न मिल्दैन। एक हजार दिने महिलाहरुले किसान कार्ड मार्फत उहाँबाट आफुलाई चाहिएको बिऊबिजन लिन सक्छन्। मैले यती स्पष्ट गरेँ।
		सामुदायिक वन जथाभावी ढङ्गले चलिरहेका छन्। कम्तिमा दर्ता त हुनुपर्यो नी। सामुदायिक वनहरुलाई दर्ता पक्रियामा कहिले ल्याउने ?	**नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** सामुदायिक वनका अध्यक्षहरु यही हुनुहुन्छ। म निर्वाचित भएदेखि नै सामुदायिक वनहरु दर्ता हुन आउनुहोस् है भनेर भनिरहेको छु। तपाईंहरु अहिलेसम्म किन नआउनुभएको ? तत्काल दर्ता पक्रियामा आउनुहोस् मेरो अहिले पनि अनुरोध छ। लोक बहादुर जीले उठाउनुभएको यो विषय गम्भिर छ। यसमा सबैजनाले बुझ्नुपर्ने कुरा केहो भने हामी आधिकारित दर्ता पक्रियमा आउनुपर्छ।

		प्रधानमन्त्री र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा छनोट आफ्नो नतागोता र आसेपासेलाई गर्ने गरिएको छ । यो वडामा अरुले रोजगारी पाउनुहुन्न की केहो ? खानेपनी र बाटाहरु अधुरा रहेका छन् । ति अधुरा योजनाहरुलाई अगाडी बढाइयोस् । सँगै वन उपभोक्ता समितिहरु नविकरणको काम अगाडी बढाइयोस् ।	**नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** प्रधानमन्त्री र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगत श्रमीक छनौटका विषय उठाउनुभएको छ । त्यहाँ काम लगाइएका व्यक्तीहरु को धनी छन् तपाईं भन्नुहोस् त ? अनि अर्को कुरा त्यसमा छनौट हुने पक्रियाहरु छन् । त्यही प्रक्रियाका आधारमा छनौट भएका हुन् । मैले मेरो आफन्त, मेरो आसेपासे भनेर कहिले पनि त्यसरी छनौट गरेको छैन । मैले छनौट गर्ने पनि होइन । आगामी बर्षदेखि डुप्लिकेसन हुनेगरी छनौट हुँदैन । तपाईंहरुकै सल्लाहअनुसार सबैलाई त भन्न सकिन्न तर आवश्यकताको आधारमा रोजगारी दिनुपर्छ ।
२	दान बहादुर थापा (गुराँस ७)	कृषिसँगै अन्य कुरामा हामी धेरै पछाडी पर्यौं, यो कसको कारणले हो ? अर्को कुरा बाढी पहिरोको जोखिममा रहेका जग्गालाई जोगाउने योजना खै ? अर्को कुरा यही नै कृषिमा राम्रो योजना ल्याउनुपर्छ । अहिले हाम्रा छोरानातीहरु विदेशिएपछि यहाँका जग्गा बाँझै रहेका छन् । भने छाडा पशु चौपायका कारण बाली जोगाउन गाह्रो छ । यसको सम्बोधन कहिले हुन्छ ?	**नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** वडाले तटबन्धन बनाउनको लागि वजेट बनाउन सक्दैन । एउटा दुइवटा भए त वडाले आफै जाली लगाउन सक्थ्यो । तर समग्र खोलामा जाली तटबन्ध बनाउन हाम्रो क्षमताले भ्याउँदैन । त्यसैले हामीले यो समस्या समाधानको लागि पहल गरेर पालिका र प्रदेश सरकारबाट योजना ल्याउन सक्छौ हामी त्यसको लागि पहल गर्छौं । हामीले प्रदेश र संघ सरकारमा पहल पनि गरेका छौं । अर्को कुरा कृषिमा हामी प्राथमिकता दिनेगरी योजना बनाउँछौं । सकभर कृषिबाटै आत्मनिर्भर हुनेगरी तपाईं हामी पनि लाग्नुपर्छ । त्यसको लागि सरकारले सहयोग गर्छ । विदेश जाने युवाहरुलाई स्वदेशमै बस्ने वातावरण बनाउने मन त हो तर हामी वडाले मात्रै गरेर त्यो सम्बोधन गर्न सक्दैंनौं । अर्को उहाले नै उठाएको विषय काञ्जी हाउस बनाउने कुरामा हामी

			एकपटक बसेर सल्लाह गरेर मात्रै यो विषयमा सोच्नुपर्छ । गौसला बनाउँला तर त्यसको रेखदेख गर्ने भन्ने चिन्ताको विषय हो ।
३	बल बहादुर खड्का (कृषक वडा नम्बर ७)	कृषि सम्बन्धिका कार्यक्रम वजेटमा पनि खासै समेटिएको देखिएन किन होला ? अर्को कुरा यो वडामा एउटा संस्थाको सहयोगमा बोकाहरु वितरण भएको थियो । त्यसमा घोटला भएको छ, यसको निगरानी कसले गर्ने ?	**नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** बल बहादुर जीले भन्नुभएको संस्था युएनडिपी हो । त्यो संस्था अहिले छैन् । त्यसले दिएका बोकाहरु केहो बुझौँला ।
४	प्रेम बहादुर थापा (गुराँस ७)	स्वास्थ्य चौकीको भवन बनेको पाँच बर्ष भइसक्यो । तर यो भवन प्रयोगमा आएको छैन किन होला ?	**मनमाया गुरुङ्ग:** म पनि भ्रखरै यो स्वास्थ्य संस्थामा आएको हुँ । यो के हिसाबले बनाउनुभएको हो ? यसको बारेमा त्यती मलाई जानकारी छैन । **नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** स्वास्थ्य चौकीको भवन बनेको छ । तर त्यो प्रयोगमा आएको छैन । प्रयोगमा नआउनुको कारण धेरै छ । हामी निर्वाचित हुनुभन्दा पहिले नै अघिल्लो सरकारले निर्माण गरेको भवन हो त्यो । त्यो भवन बनाउने पनि यही हुनुहुन्छ, बनाउन सहयोग गर्ने पनि यही हुनुहुन्छ । स्वास्थ्य संस्थाको भवन बनाउनुपुर्व संस्थाको नाममा जग्गा हुनुपर्छ की पर्दैन । जग्गा व्यक्तीको नाममा छ । त्यसमाथी भवन निर्माण भएको छ । अब कसरी त्यसलाई संचालनमा ल्याउने ठुलो चिन्ताको विषय छ । यस्ता थुप्रै योजनाहरु अलपत्र अवस्थामा छन् । त्यो भवन कसरी संचालनमा ल्याउन मैले अहिले नै भन्न सक्ने अवस्था रहेन ।

५	लाल बहादुर विसी (प्रअ लक्ष्मी आवी गुराँस ७)	अहिले हाम्रो वडाका विद्यालयहरुमा विद्यार्थी संख्या घट्दो क्रममा छ । विद्यालयमा इन्टरनेट सेवा पनि प्रभावकारी छैन । विविध कारणले गर्दा शैक्षिक उपलब्धी पनि भनेअनुसार हासिल हुन सकेको छैन । समग्रमा भन्नुपर्दा बालबालिकालाई विद्यालयमा कसरी टिकाउने भन्ने चिन्ता छ, यसमा वडा तथा पालिकाबाट केही नीति बनाउन सकिन्छ की मेरो सुझाव छ ।	**नन्द बहादुर विसी (वडा अध्यक्ष):** विद्यालयमा इन्टरनेटको समस्या छ । त्यसको समाधानको लागि नेपाल टेलिकमसँग समन्वय भइरहेको छ । यो चाँडै समाधान हुन्छ । अर्को तपाईंको गहन विषय उठाउनुभएको छ । विद्यार्थीहरु टिकाउन नसक्ने अवस्थामा यसमा त व्यापक रुपमा छलफल हुनुपर्छ भन्ने मलाई लाग्छ । म एक्लै लागेर अथवा एउटा शिक्षक लागेर हुने विषय होइन, यसको लागि समग्र पालिकाले नै पहल लिनुपर्छ त्यसको लागि मैले कार्यपालिकामा कुरा उठाएर वहसको थालनी गर्छु ।
६	सहजकर्ता	यहाँका स्वास्थ्य चौकीमा औषधीहरु पर्याप्त छकी छैन । अनि स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा भोग्नुपरेका समस्याहरु के हुन् ?	**मनमायाँ गुरुङ्ग (स्वास्थ्य चौकी प्रमुख):** हाम्रोमा औषधीको अभाव त हुँदैन । अनि प्रसुती समेत बनाउनेगरी हाम्रो सेवा उपलब्ध छ । तर भवनको अभावका कारण हामीलाई सेवा दिन समस्या छ । पानी आयो भने चुहिएर बाहिर बसेर सेवा दिनुपर्ने बाध्यता हाम्रो छ । यो समस्या चाँडै समाधान होस् भन्ने हाम्रो माग छ ।
१२	अन्य सुझावहरु	वडाको शिक्षा, स्वास्थ्यको अवस्था सुधार गर्नेगरी योजना बनाएर जानुपर्छ । वडाभित्रका बाटाघाटाका सुधार गर्दै लैजाने र योजना छनौट गर्दा वस्ती स्तरसम्म पुगेर बनाउन सुझाव छ । भने खानेपानी समस्या समाधान गर्नुपर्ने सुझाव सरोकारवालाहरुको छ ।	

सार्वजनिक सुनुवाई गर्न अपनाइएको विधि :

- वडा कार्यालयसँग समन्वय
- सार्वजनिक सूचना टाँस, (फेसबुक, सूचना पार्टी, वेभसाइड)
- कार्यालयको तर्फबाट पत्रचार

कार्यक्रमबाट भएका उपलब्धिहरु :

- वडा कार्यालय र आम नागरिकबिचको सम्बन्ध प्रगाढ भई विकास निर्माणका काममा जनसहभागिता बढ्ने छ ।
- योजना/आयोजना सञ्चालन र सेवा प्रवाह गर्दा देखिएका राम्रा नराम्रा दुवै पक्षको कार्यको मूल्याङ्कन हुनेछ । भने सुधारको मौका प्राप्त हुने छ ।
- जनताको आवश्यकता पहिचान भई त्यही अनुसारको योजना बनाउन सहयोग पुग्ने छ ।

सिकाई सुझाव :

समग्रमा हरेक वर्ष सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम हुने गरेका छन् । तर सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई अझै फराकिलो घेरामा बनाउनु आवश्यक देखिन्छ । यसको लागि निम्नलिखित सुझाव पेश गर्न चाहन्छौ ।

- सार्वजनिक सुनुवाईमा स्थानीय सहभागिताको लागि आयोजकले बढि ध्यान दिनुपर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम खुला चौर अथवा ग्रामीण भेग केन्द्रीत गर्नुपर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमबाट आएका सुझाव कार्यान्वयनमा ध्यान दिनुपर्ने ।
- वडामा नागरिक वडापत्रको प्रयोग बढाउनुपर्ने तथा सबै देखिने पहुँच भएको ठाउँमा राख्नुपर्ने ।
- स्थानीयको गुनासो अभिलेखीकरण गर्नुपर्ने ।

निष्कर्ष :

स्थानीय तहलाई सेवाग्राहीप्रति उत्तरदायी, पारदर्शी तथा जवाफदेही बनाउने र नागरिकलाई सेवा प्रवाहमा जनसहभागिता र चासो बढाउन सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने कार्यक्रम प्रभावकारी देखिएका छन् । नागरिक एवं सेवाग्राहीको सक्रियतामा सार्वजनिक प्रशासनमा जवाफदेहिता बढाउन, स्वेच्छाचारी नियन्त्रण, सेवा वितरणमा जनगुनासो आउन नदिन र सेवाग्राहीलाई केन्द्रबिन्दुमा राखेर अशल शासन बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई प्रभावकारी देखिएको छ । सार्वजनिक निकायमा गर्दै आएका कामलाई अझै सेवाप्रवाहमा थप सुधार ल्याउने वातावरण सिर्जना गर्न पनि यो उपयुक्त छ ।

नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा रहेको स्थानीय सरकार भएको हुँदा स्थानीय सरकारप्रति जनचासो देखाउनु, काम कारवाही र सेवाप्रवाहमा जनसहभागितामूलक र विगतका गल्ती कमजोरी सच्याएर लैजाने प्रतिवद्धताको लागि यो सुनुवाई महत्वपूर्ण रहेको निश्कर्ष निकालिएको छ ।

प्रतिवेदनहरुः

सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा प्रस्तुत गरिएका प्रतिवेदनहरु निम्न छन्:

- **वडा तर्फबाट सेवा प्रवाहको अवस्था सम्बन्धि प्रतिवेदनः** गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ कार्यालयको सेवा प्रवाहको अवस्थाका विषयमा अर्धबार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको थियो ।
- **विकास निर्माण र नीतिगत सुधार सम्बन्धि प्रतिवेदनः** विकास निर्माण अन्तरगत योजना कार्यान्वनयन तथा नीतिगत सुधारमा भएका प्रयासका विषयमा समेत जानकारीमुलक प्रतिवेदन पेश गरिएको थियो ।
- **नागरिक सर्वेक्षण प्रतिवेदन**: गुराँस गाउँपालिका वडा नम्बर ७ कार्यालयको सेवा प्रवाह र विकास निर्माणको सन्दर्भमा वडाभित्रका केही नागरिकलाई नमुनाको रुपमा प्रश्नहरु सोधि आएको परिणामहरु कार्यक्रममा प्रस्तुत गरिएको थियो । जसलाई तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

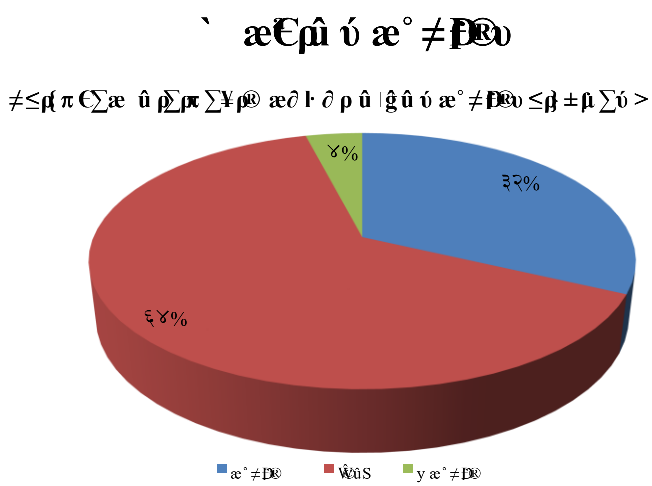

æ€ρπ± • ρÐρ û ∂ £ ρ∏û ú ž∑ª øρ∏û Ŷ ≠≤ρ û Ŷ≠û ú æ˚≠ÐÐ® øρ±ρ∫ §
>

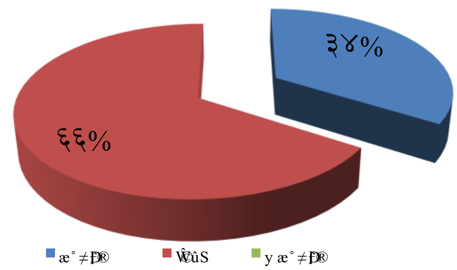

२. सेवाको नियमितता

±ρ˙ u∏û ¥™Ÿ≤∏∂ ρ } š π ©˙ µ Ñ y ±ρ∏ ∏≠≤ρ π € ůρ≠ † ±ξ±™ æ€ρ∂ ρ π ρ˙ ©˙ ú
æ∂ ∑ ůŶ û ĝû ú æ˚≠ÐÐ® øρ±ρ∫ § >

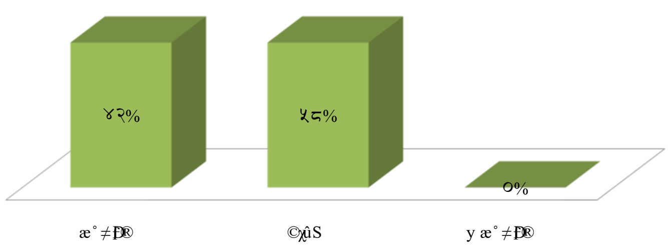

कार्यालयमा कर्मचारी र पदाधीकारीको नियमितता

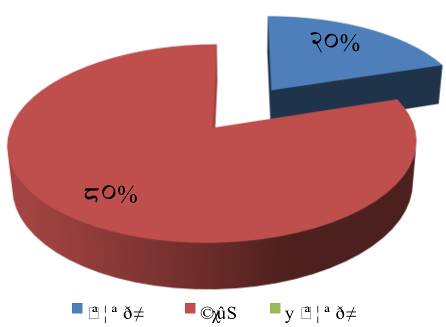

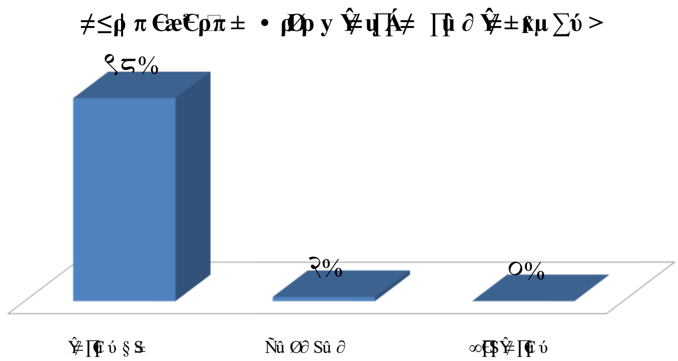

æ€ρ ůŶ≠û ύ • ± ª ¦ ª ρæ

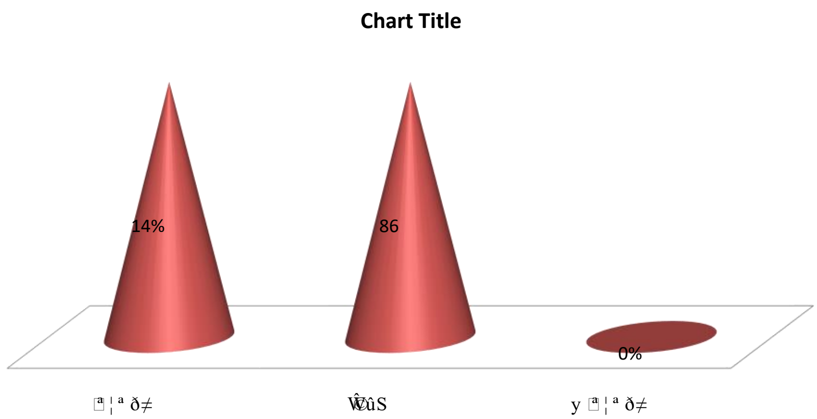

∑æ û ρ∑ρπ ∑π €ůØρ± † ∏¶û ύ æ€ρû ύ ¥ρ∏€ ρ y Zπ ρ • ρ±û ρ∏þ ≠Æþ
û Ŷ≠û ύ ů£ ρ∏ † ± ¢µ Ñû ύ § >

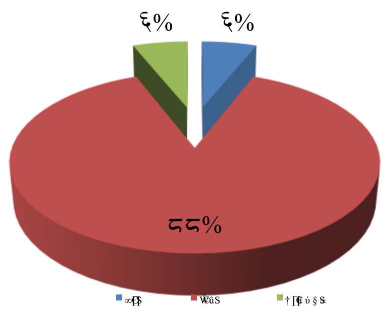

û ∂ £ ρ∏ůŶ≠û ύ ª ¦ ª ρæ

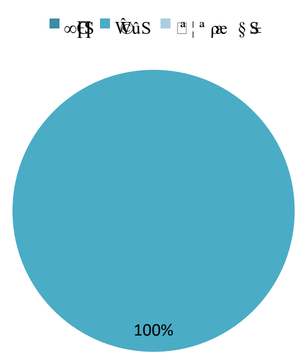

ª≤°± ª†ñû ú π ρ† æ€ρ ≠Æρ ª• ®û ú å∑ú†

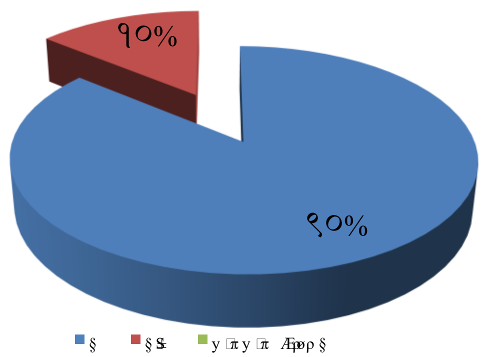

æ€ρû ú †ĩ ð≠∏

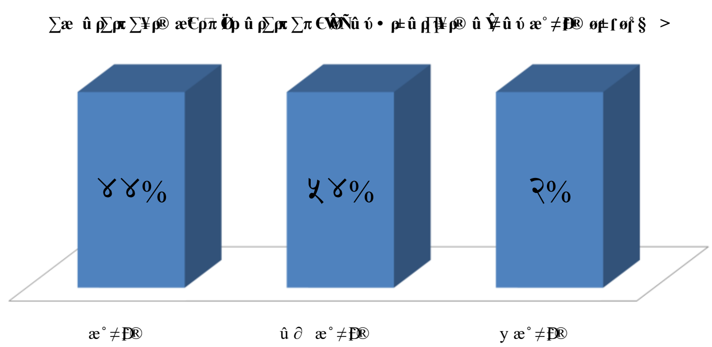

≠≤ρ{ ∑æ û ρ∑ρπ ∑ z }Øρ û æû ú æø∑ú† π±µ∑ú ?

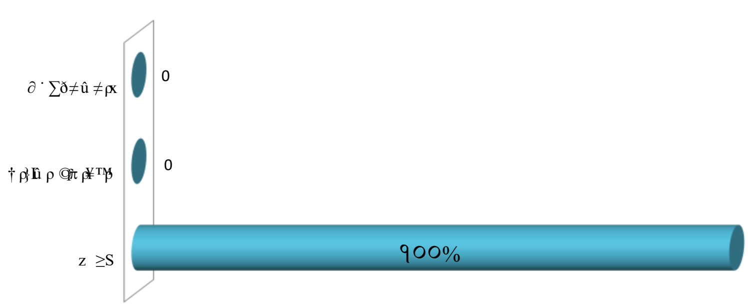

∑æ û ρ∑ρπ ∑∂ ρ Ñ} ®ρ û ρ∂ û ύ π ρ† û Ŷ≠ ≤®û ∞ρ} ±£∑Д?

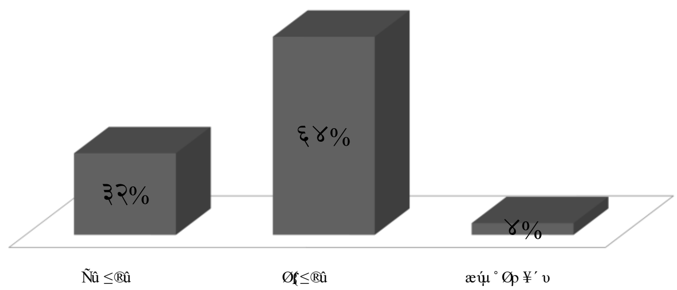

æ€ρ æŁ¥ç ŷ ∞ • ρ± û ρ∏ þ

û ρ∑ρπ ∑û ύ µ ω Ŷ≠û y ª ðÆρ û ð≠ύ § ?

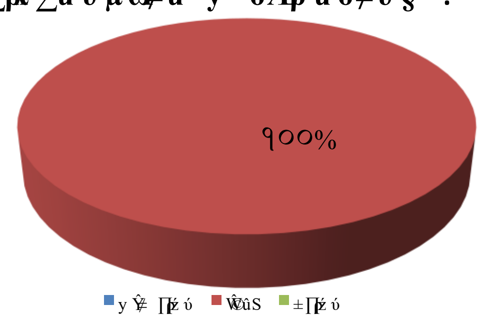

û ρ∑ρπ ∑∂ ρ µ Ñû ύ ± ρ† ų∏û ¥™ ≥∏û ύ ¥ρ∏ © ρ ≠≤ρИπ ρ{ • ρ± û ρ∏ þ § >

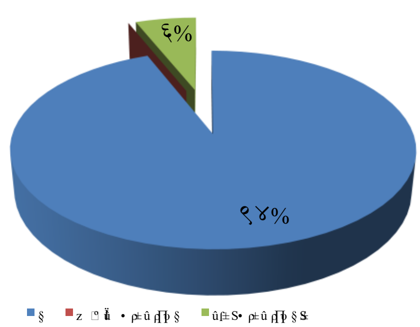

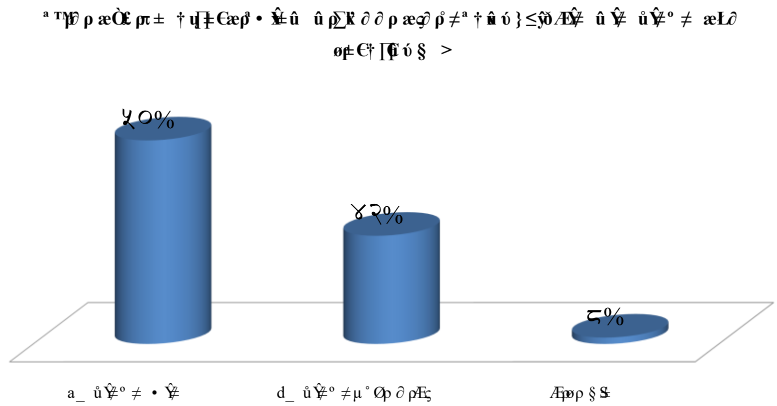

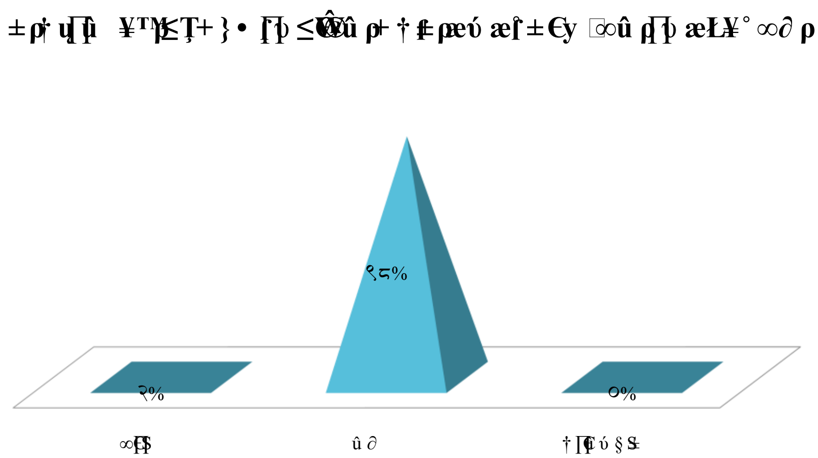

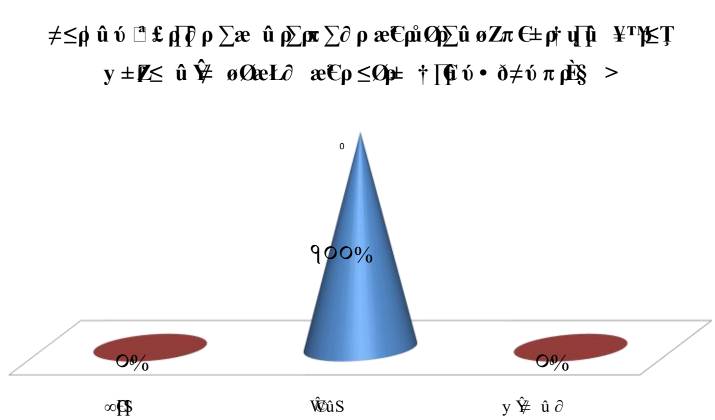

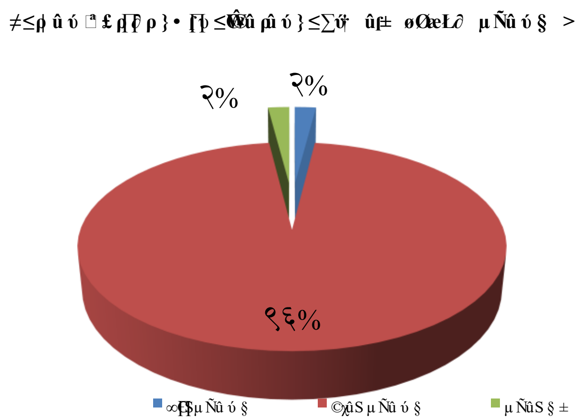
२%
२%
९६%

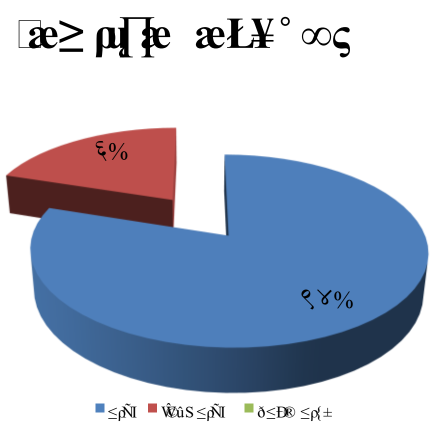
६%
९४%

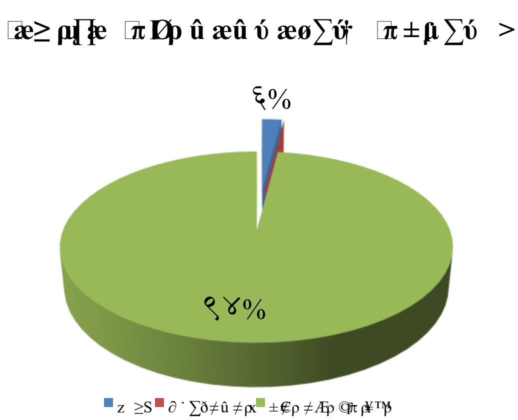
६%
९४%

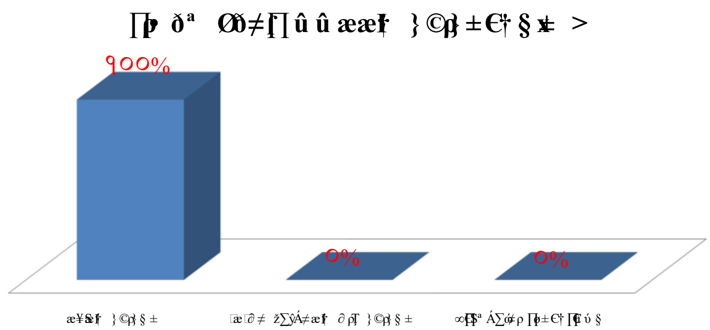
१००%
०%
०%

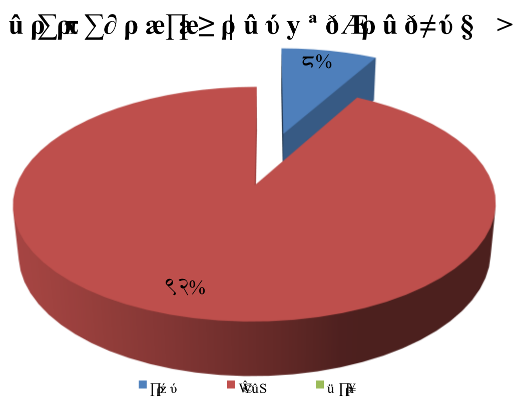
८%
९२%

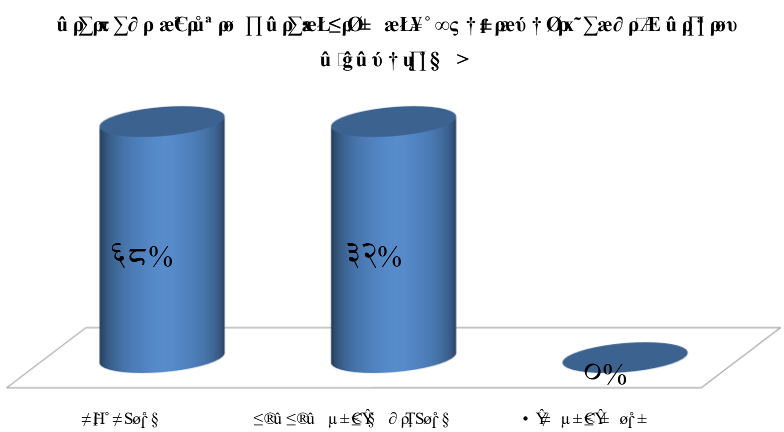
६८%
३२%
०%

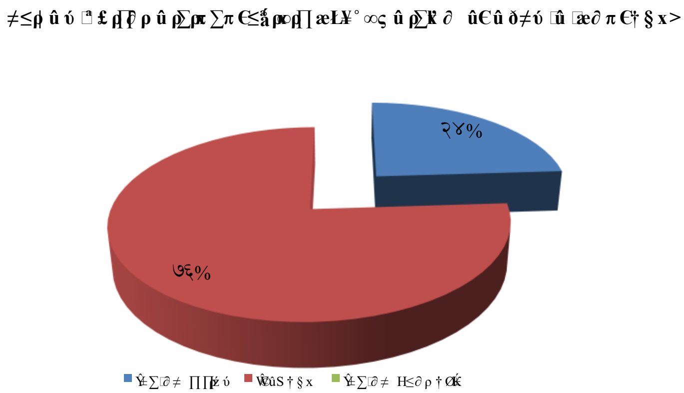
२४%
७६%

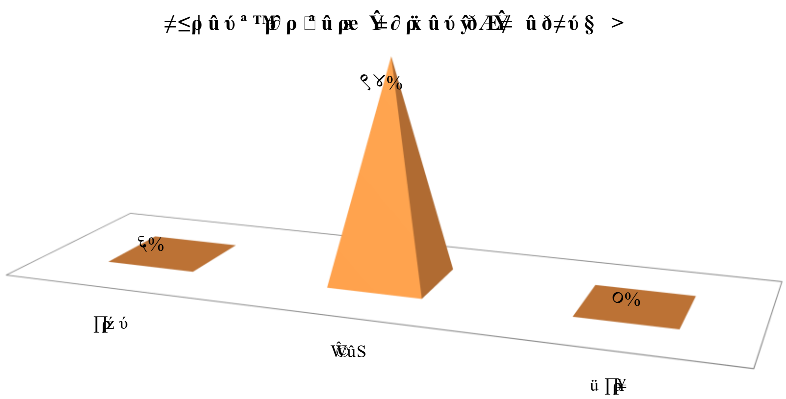
१४%
६%
०%

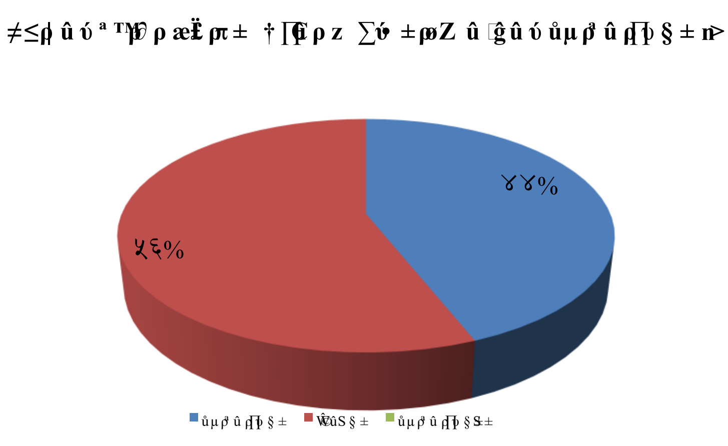
४४%
५६%

ðÆþ±ç∑ æ⌈û ρ⌈⌉ ρ z ∑ύ ±ρû ύ Ŵ¥π µ ÉÁ≠ρ±ç Ŵ⊘±Ĉž∑ª ðÆþ û ð≠ύ § >

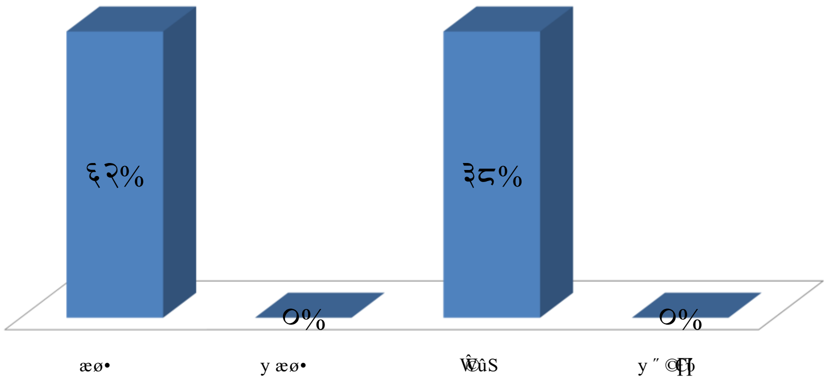

z ∑ύ ±ρ æŁ≤˚± µÑ≤Ŷ§ • ρ£≤ρæ †Øρxůρª ⌈∞û øZπ ρ ⌈û ∂ Ŵ⊘±£§ x>

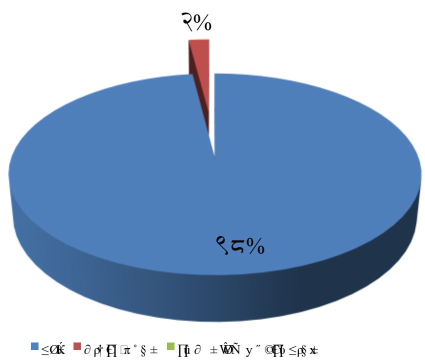

z ∑ύ ±ρ æÒ£ ρπ± †Øρxû ρ∑ρπ ∑¥ρ® ůρª ⌈∞û æø∑ύ û ⌈ĝ û ύ ≤ρ ±⌈µ∑ύ >

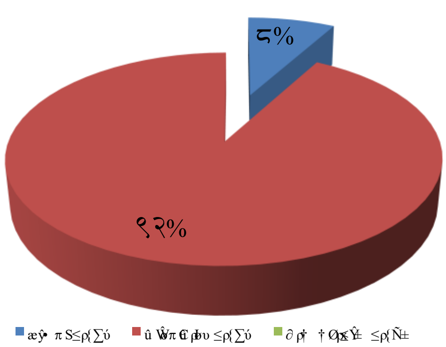

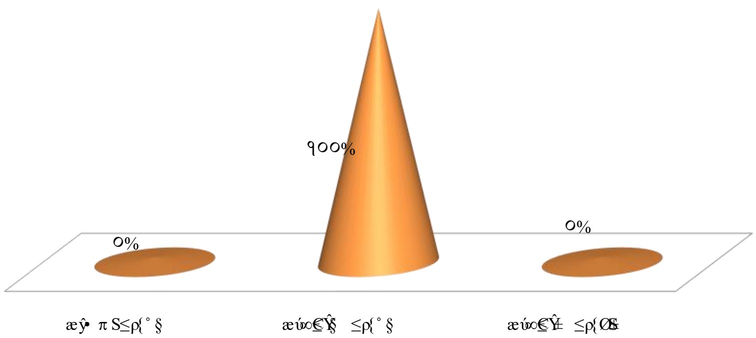
0%
100%
0%

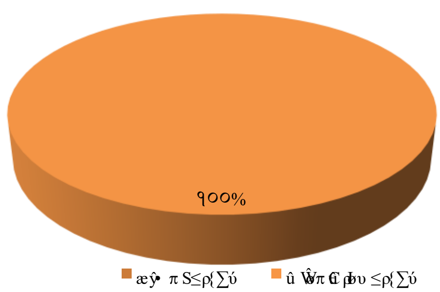
100%

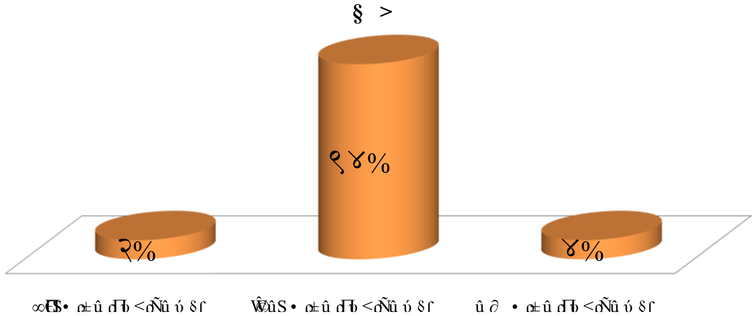
2%
94%
4%

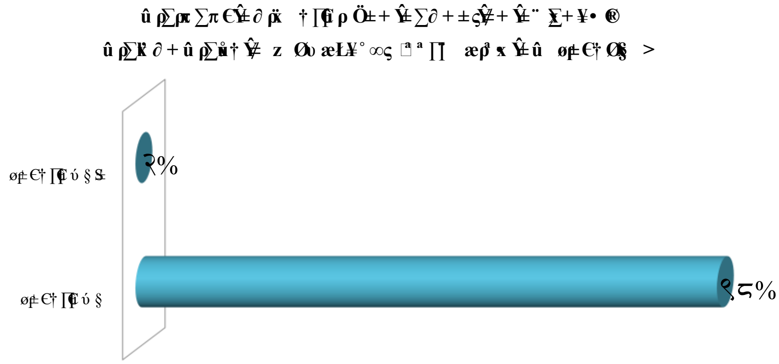

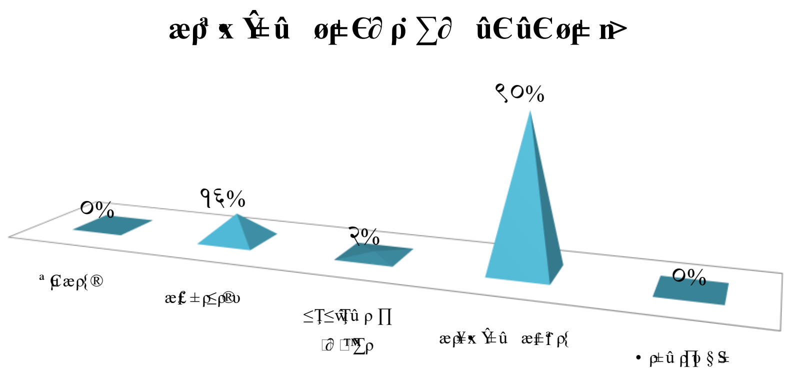

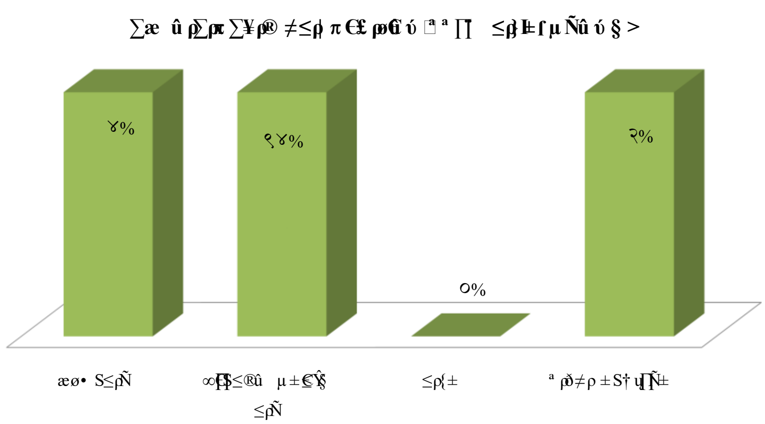

¥Ŵ† ∂ ± y µ∂≠

æ€ρπ ± û ύ æł æŁ≤ûx † ± Ŧµ ˚ ± €ρ≠≤ρ û ύ ∞ρ∏ ρ û€û ð≠ύ § >

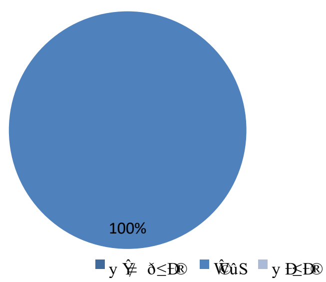

æ€ρåû Øρ∑û û ∂ ££ ρ∏π €≠≤ρ û ύ z ª ¦ ∑û ≠ ρ ∏ y ≤€ ρ û Ŷ≠¥¶ €• ð≠ύ π ρÈ∑ύ

>

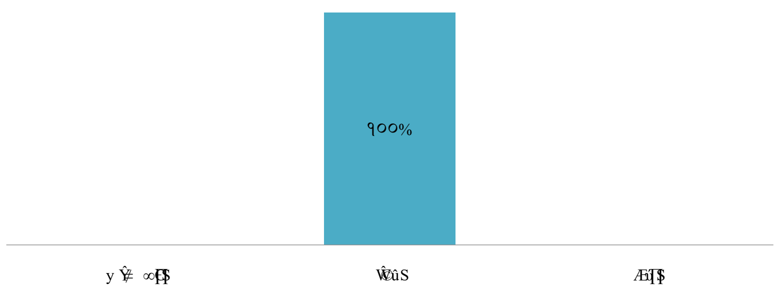

≠≤ρ åŶ≠ æ€ρåû Øρ∑û û ∂ ££ ρ∏π €û ð≠ύ ž∑ª øρ∏ † ∏€>

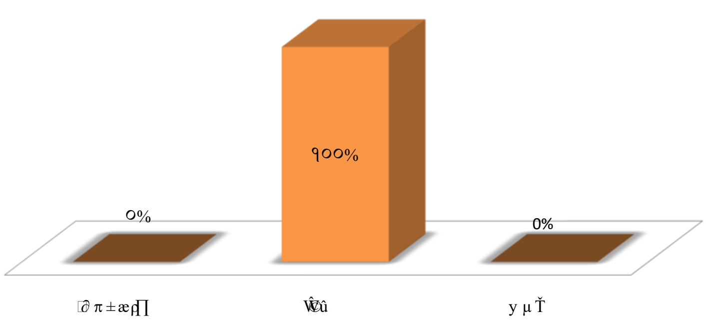

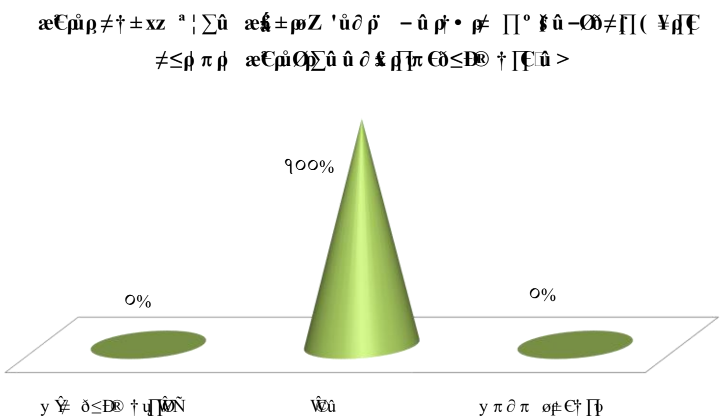
100%
0%
0%

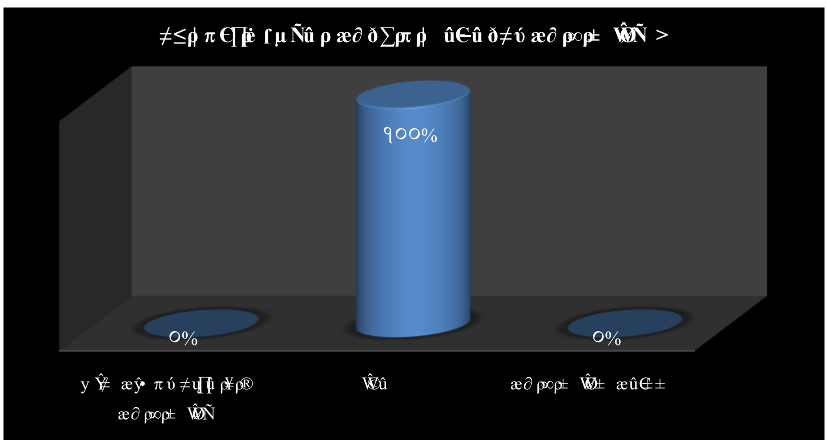
100%
0%
0%

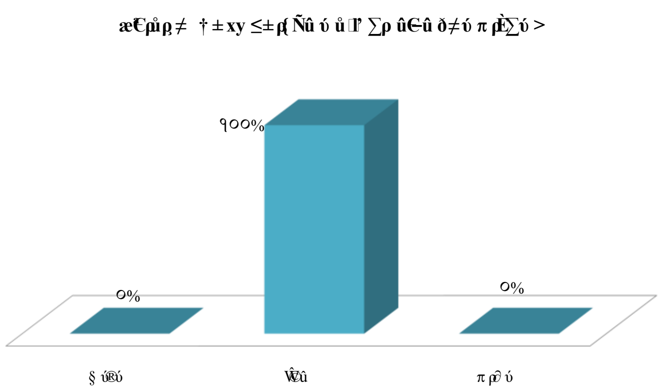
100%
0%
0%

लिखित प्रतिवद्धता

सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा सहभागि प्रश्नकर्ता र जवादेहीवक्ताबाट उठेका सवाल र जवाफको आधारमा लिखित प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गरिएको थियो जसलाई तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

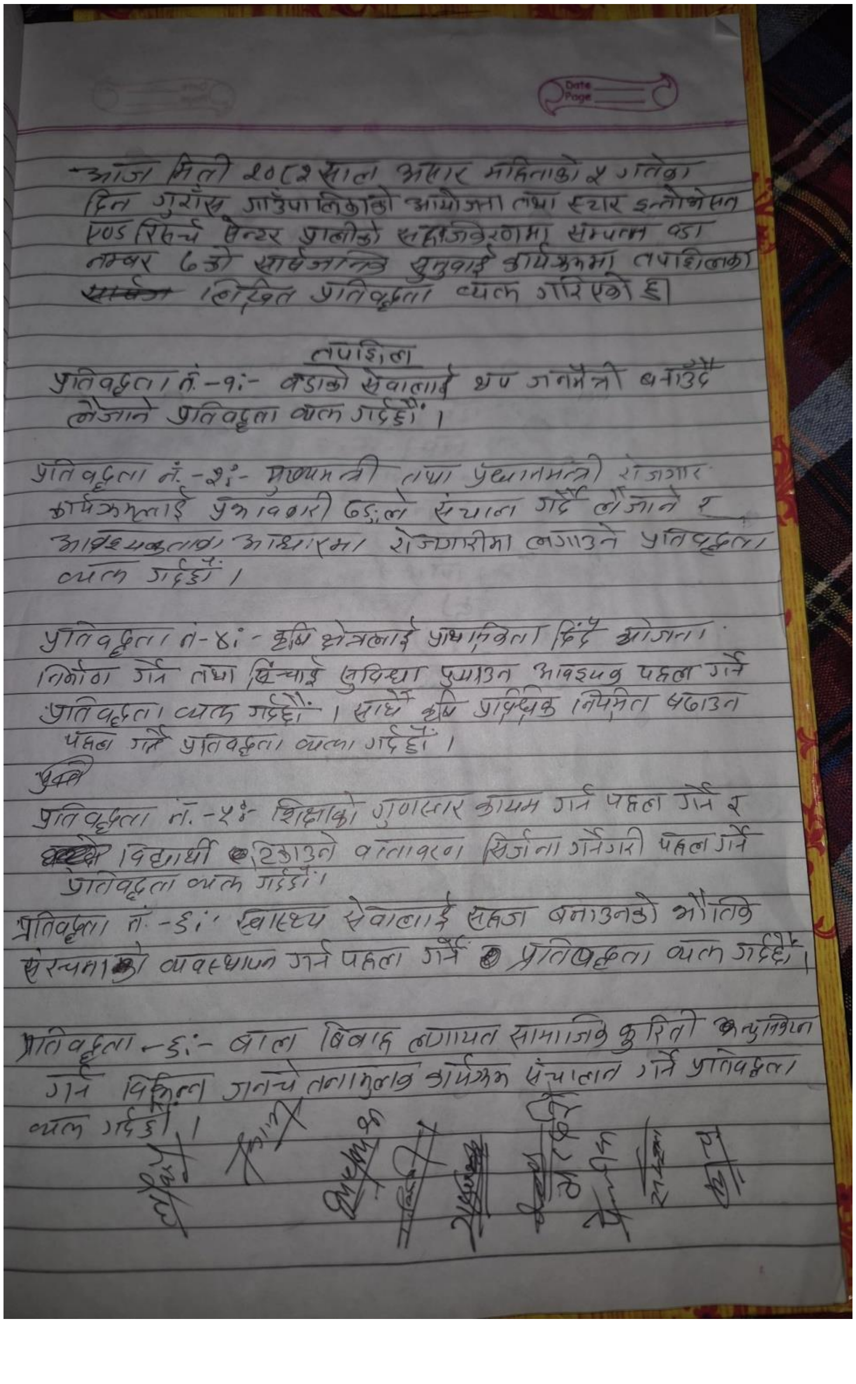

आज मिती २०८२ साल असार महिनाको ५ गतेका दिन गुरांस गाउँपालिकाको आयोजना तथा स्टार इन्टोग्रेसन एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रालीको सहजिकरणमा सम्पन्न वडा नम्बर ६ को सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा तपशिलका ~~सार्वजा~~ लिखित प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएको छ।

तपशिल

प्रतिवद्धता नं.-१:- वडाको सेवालाई थप जनमैत्री बनाउँदै लैजाने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

प्रतिवद्धता नं.-२:- मुख्यमन्त्री तथा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी ढङ्गले संचालन गर्दै लैजाने र आवश्यकताको आधारमा रोजगारीमा लगाउने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

प्रतिवद्धता नं-४:- कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिँदै योजना निर्माण गर्न तथा सिंचाई सुविधा पुर्याउन आवश्यक पहल गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं । साथै कृषि प्राविधिक नियमित पठाउन पहल गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

प्रतिवद्धता नं.-५:- शिक्षाको गुणस्तर कायम गर्न पहल गर्ने र ~~...~~ विद्यार्थी टिकाउने वातावरण सिर्जना गर्नेगरी पहल गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

प्रतिवद्धता नं.-६:- स्वास्थ्य सेवालाई सहज बनाउनको भौतिक संरचनाको व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

प्रतिवद्धता-६:- बाल बिवाह लगायत सामाजिक कुरिती अन्त्य गर्न विभिन्न जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

सार्बजनिक सुनुवाइका झलकहरु

सार्वजनिक सुनुवाई